ŁKAĆ (*22*) *vb impf*

praes 1 sg łkåm (*4*). ◊ *2 sg* łkåsz (*1*). ◊ *3 pl* łkają (*2*). ◊ *fut 3 sg m* będzie łkać (*1*). ◊ *2 pl m pers* łkać będziecie (*1*). ◊ *3 pl m pers* będą łkać (*3*). ◊ *imp 2 sg* łkåj (*3*). ◊ *2 pl* łkåjcie (*1*). ◊ *part praes act* łkając (*6*).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII w.*

Głośno płakać, *szlochać*, *zawodzić*; *niekiedy też w znaczeniu ogólniejszym*: *rozpaczać*, *smucić się*; *eiulare*, *lamentari Mącz*; *singulare*, *singultire Cn*; *flere*, *gemiscere*, *ingemiscere*, *lugere*, *plangere*, *ululare Vulg* (*22*) : W rozmnożeniu ſpráwiedliwych/ rozráduie ſie lud poſpolity: ále gdy ná złe przidyą rządy á przełożeńſtwá/ będzie łkáć lud [*gemet populus*]. *Leop Prov* 29/2; Słyſſeli iż ia łkam/ á nie ieſth then kthoby mię ćieſſył [*Audierunt*, *quia ingemisco ego*, *et non est qui consoletur me*] *Leop Thren* 1/21, *Sap* 5/19, *Is* 19/8, *Ez* 21/7; Eiulo, Lkam Lámentuyę/ Wyyę/ Nárzekam/ mulierum est. *Mącz* 101a.

łkać kogo [= *za kim*] (*1*): iuż łkay á płacż wielkiego Alexandra. *BielŻyw* 164.

łkać czego [= *o co*] (*1*): ſerce [*Żydow*] ich vſtáwiczńie pałáło od wielkie^go^ żalu/ płáczżąc á łkáiąc ták nieodpowiedne^go^ á nagłego zá wyrokiem Krolewſkim zátráćenia. [*!*] *Leop* 3.*Mach* 4/2.

łkać nad kim (*1*): A będą płákáć/ y będą nád nim łkáć [*flebunt et plangent se super illam*] Krolowie źiemſcy *Leop Apoc* 18/9.

łkać przed kim (*1*): A thy ſynu człowiecży wzdychay á łkay w ſtháŕćiu biodr/ á zgorzkośćią łkay [*ingemisce*] przed nimi. *Leop Ez* 21/6.

W przeciwstawieniu: »łkać ... weselić się« (*1*): [*wy uczniowie moi*] płákáć y łkáć będźiećie/ á świát ſię będźie weſelił *CzechEp* 13.

Szeregi: »łkać i kwilić« (*1*): Błogosłáwieni ći ſą ktorzy tą to chwilą/ bezpráwie tu nioſą, á łkáią y kwilą *ArtKanc* K2v.

»łkać, (i) narzekać« = *plangere et ululare Vulg* [*szyk 2:1*] (*3*): dziewitza blogoſlawioná [...] do Ieruzalem poſſla zwielkim placżem/ lkaiątz ij narzékaiątz na onéy drodze mowila. *OpecŻyw* 110v; *Leop Ier* 4/8; *Mącz* 183b.

»płakać, (a, i) łkać« = *flere et plangere Vulg* [*szyk 4:3*] (*7*): K tobie wzdychámy lkaiątz a placżątz w temto ſlzawym pádole. *OpecŻyw* 190v; *BielŻyw* 164; *Leop* 3.*Mach* 4/2, *Apoc* 18/9; Gdyż też ći ſzczęſliwſzy ſą co płáczą/ y łkáią/ prágnąc ſpráwiedliwośći *CzechRozm* 247v; *CzechEp* 13; Stąd żal nieznośny/ iż wzdycham do ćiebie/ Lkam/ płáczę/ wołam/ wżdym wzgárdzo^n^ w potrzebie. *GrabowSet* H2v.

»wzdychać a (i) łkać« = *ingemiscere Vulg* (*3*): A potzalowáwſſy grob wzdychaiątz ij lkaiątz/ oberzáwſſy ſie ku Magdalénie ij ku ijnſſym niewiaſtám rzekla. *OpecŻyw* 157v, 46; *Leop Ez* 21/6.

W przen (*1*) : Grzech zgrzeſſyło Ieruzálem/ przetoż też ſtáło ſie nieſtátecnym: wſſyſtcy ktorzy ie wielbili/ wzgárdzili im/ iż vyźrzeli zelżywość iego: ále ono łkáiąc [*gemens*]/ obroćiło ſie wſtecż. *Leop Thren* 1/8.

Synonimy: *kwilić*, *lamentować*, *płakać*.

Formacja współrdzenna: *wyłkać*.

Cf **ŁKAJĄCY**, **ŁKANIE**

TK